

Folkhälsomyndigheten

Kulturdepartementet
Enheten för demokrati och det civila samhället
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare
Åsa Domeij

Vårt ärendenummer
1594-2018

Ert ärendenummer
Ku2018/01074/D

Datum
2018-08-29

Sida
1 (4)

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över departementspromemorian: Långsiktigt stöd till det civila samhället(Ku2018/01074/D)

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerade remiss och har följande att anföra:

Generellt är Folkhälsomyndigheten positiv till utredarens bedömningar som syftar till att statliga bidrag till det civila samhället så långt som möjligt ska bli mer långsiktiga, förutsägbara och enhetliga. Folkhälsomyndigheten vill framhålla att det är önskvärt med en större del långsiktiga förordningsstyrda organisations- och verksamhetsbidrag.

Bedömning 10.1

I bedömningen föreslås att ett bidrag från Folkhälsomyndigheten ska fördelas som organisationsbidrag istället för som i dagsläget verksamhets- och projektbidrag¹. Här vill Folkhälsomyndigheten göra ett förtydligande då vi uppfattar att det blivit en sammanblandning av våra bidrag. I tabellen 10.1 benämns bidraget felaktigt som "Organisations- och projektbidrag för insatser mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar". Det statsbidrag som avses är förordning 2018:596 gällande verksamhets- och projektbidrag till lokala och regionala organisationer, beslutad 2018-05-24 (som ersatt förordning 2013:666).

Folkhälsomyndigheten instämmer i utredarens bedömning att det vore önskvärt att projektbidraget i förordning 2018:596 ersätts med antingen organisations- eller verksamhetsbidrag som är mer långsiktiga bidragsformer.

Folkhälsomyndighetens uppfattning är att ett verksamhetsbidrag är mer relevant då det ger större möjlighet att anpassa bidraget till organisationernas skiftande verksamhet. Folkhälsomyndigheten föreslår därför att förordning 2018:596 ändras till att endast omfatta verksamhetsbidrag.

Folkhälsomyndigheten vill även lyfta fram vikten av att renodla inriktningen i förordningar avseende statsbidrag. Folkhälsomyndigheten föreslår därför att även förordning 2015:456, om statsbidrag till organisationer som bedriver förebyggande arbete för att minska tobaksbruket

¹ I bedömningen på sid 67 benämns bidraget som verksamhet – och organisationsbidrag men i tabellen 10.1 som organisations – och projektbidrag.

eller verksamhet mot överdrivet spelande, bör förtydligas och mer renodlat avse organisationsbidrag. Då organisationsbidrag är ett generellt bidrag till organisation och inte avgränsas till särskild verksamhet bör inte mål och resultatstyrning ställas som villkor. Nu gällande skrivningar i förordningen uppfattas som en kombination av verksamhetsbidrag och organisationsbidrag, se 2 § punkt 6 nedan:

2 § Bidrag får, i mån av tillgång på medel, lämnas till en ideell organisation som

1. är en juridisk person,
2. är en rikstäckande organisation vars verksamhet riktar sig till utövare på regional eller lokal nivå eller är en organisation som bedriver verksamhet av riksintresse,
3. har antagit stadgar och i sin verksamhet respekterar demokratins idéer, inklusive jämställdhet, jämlikhet och förbud mot diskriminering,
4. har som huvudsaklig verksamhet att bedriva förebyggande arbete inom tobaksområdet eller området spel om pengar,
5. har bedrivit förebyggande verksamhet inom tobaksområdet eller området spel om pengar under minst två år, och
6. styr sin verksamhet mot fastställda mål och förväntade resultat och har fastställt en plan, för en period om två år eller mer, som beskriver vilka aktiviteter organisationen planerar att genomföra för att lösa identifierade problem samt hur arbetet kommer att följas upp.

Förordningar ska bidra till en långsiktighet i bidragsgivningen och lämpar sig väl för verksamhets- och organisationsbidrag. Projektbidrag avser stöd för utvecklingsarbete, är i tid avgränsade insatser och passar därför bra för regeringsuppdrag inom ett sakområde. Även om det är avgörande att projektbidrag kan ges under tillräcklig tid för att t.ex. utvärderingar som behöver pågå under några år kan genomföras. Folkhälsomyndigheten anser att den definition som Ekonomistyrningsverket (ESV) använder för projektbidrag är mer relevant än den som används i remissunderlaget: *"Projektbidrag – ges till tidsbegränsade projekt som är definierade, avgränsade och som ger någon form av slutprodukt"*. Vi föreslår att den kan ersätta den definition som används i remissunderlaget.

Bedömning 10.2

Folkhälsomyndigheten ställer sig positiv till bedömningen att huvudinriktningen vid hantering av statens bidrag till civila samhället bör vara, att berört departement äskar ett minst tvåårigt beställningsbemyndigande för berörda anslag. Folkhälsomyndigheten förordar ett beslut om bemyndigande för de förordningsstyrda bidragen, vilket skulle kunna bidra till större förutsägbarhet och långsiktighet i bidragsgivningen samt bidra till att minska osäkerheten hos civil samhällets organisationer kring framtida finansiering. Det skulle även effektivisera arbetet hos berörda myndigheter.

Bedömning 10.3.1

Folkhälsomyndigheten arbetar redan idag med att ge bra information till organisationer om statsbidrag, men ser att detta kan stärkas och göras mer likvärdigt mellan myndigheter. Folkhälsomyndigheten föreslår därför att regeringen ger relevant myndighet i uppdrag att göra en översyn och att det även kan lyftas inom ramen för Nätverket för bidragsgivande myndigheter.

Utöver det skulle även relevant myndighet ges i uppdrag att definiera begrepp inom bidragsgivningen för att skapa större samstämmighet mellan myndigheter i tolkningar och

bedömningar av villkor. Ett exempel där Folkhälsomyndigheten ser att det finns svårigheter, är att bedöma demokrativillkoret och då även i relation till stiftelser där det behövs tydligare riktlinjer.

Bedömning 10.3.2

Förslaget kring enhetliga förordningar för verksamhetsbidrag och organisationsbidrag är positivt. En större enhetlighet underlättar för sökande organisationer men även för myndigheter som hanterar statsbidrag inom olika områden då ansöknings- och återrapporteringsblanketter, villkor och bedömningar kan bli mer likvärdiga.

Bedömning 10.3.3

För att underlätta organisationernas ansöknings- och återrapporteringsförfarande och minska kraven är det bra om departementen ser över vilka bidrag som är relevanta att effektutvärdera, då effektutvärderingar kan vara tidskrävande och komplexa att genomföra. Ett exempel på en förordning där man ställer krav om redovisning av effekter är organisationsbidrag 2015:456 som riktar sig till organisationer som bedriver förebyggande arbete för att minska tobaksbruket eller verksamhet mot överdrivet spelande.

Utöver det vill Folkhälsomyndigheten lyfta fram att vi har goda erfarenheter av att introducera mål- och resultatstyrning till de som beviljats förordningsstyrda verksamhetsbidrag (2006:93) vilket har stärkt det hivpreventiva arbetet. Det har varit möjligt då vi har haft resurser att erbjuda utbildningsinsatser till organisationerna.

Bedömning 10.3.4.

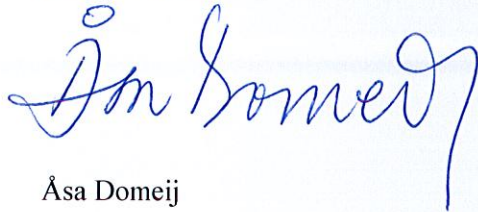
Folkhälsomyndigheten föreslår att relevant myndighet ges i uppdrag att ta fram tydligare riktlinjer för revision för att skapa en större samstämmighet mellan myndigheter istället för att varje myndighet tar fram egna riktlinjer.

Folkhälsomyndigheten vill slutligen lyfta fram vikten av att så långt det är möjligt undvika främst regeringsuppdrag som innebär sena utlysningar under året. Det uppfattas som svårt ur planeringssynpunkt att hantera för civilsamhällets organisationer, då medlen ska förbrukas under kort tid, vilket motverkar långsiktighet och förutsägbarhet för civilsamhället.

Folkhälsomyndigheten vill även understryka vikten av att det inom snar framtid utreds vilka former av statsbidrag som ska gå att överklaga och att respektive förordning uppdateras i detta hänseende. Det behöver även genomföras en bedömning av vilka konsekvenser överklagbarhet i så fall får för myndigheternas hantering av statsbidrag.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Johan Carlson. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Anna Bessö, avdelningschefen Britta Björkholm, avdelningschefen Elisabeth Wall Bennet och tf chefsjuristen Bo Granath samt enhetschefen Louise Mannheimer deltagit. Utredaren Åsa Domeij har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Åsa Domeij